

Sociaal en Cultureel Planbureau

Mantelzorg in Nederland; soorten en maten

Alice de Boer
SCP/VU

Beelden bij mantelzorg

hulp aan familie, niet
buren of vrienden

vrouwen van
middelbare leeftijd die
voor ouders zorgen

persoonlijke verzorging
is 'echte' zorg

vanzelfsprekend

wel partner van, maar
geen mantelzorger
toch?

liefde

Definitie en aantallen

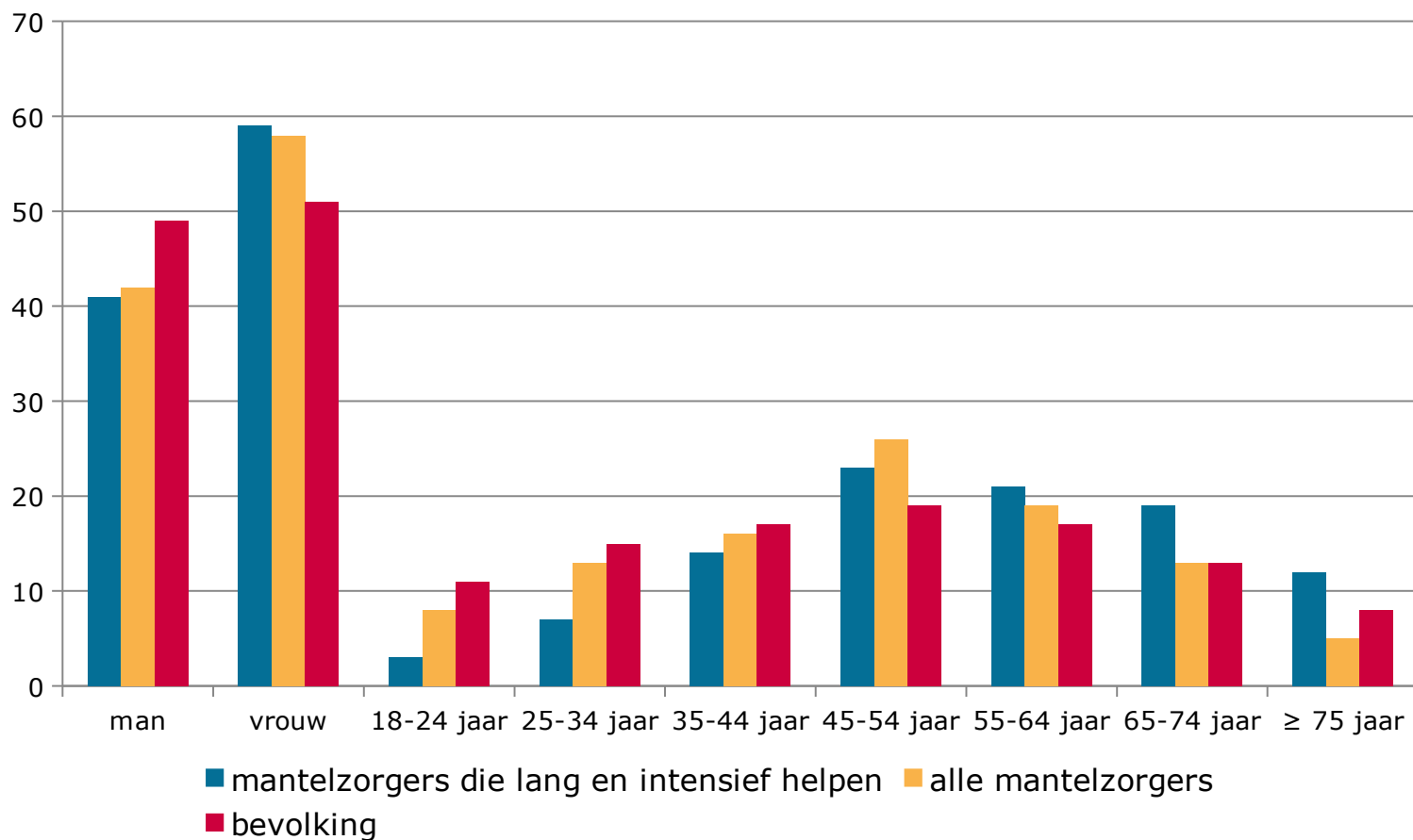
Mantelzorg

de hulp die wordt gegeven aan een hulpbehoevende door iemand uit diens directe omgeving

Allen	4,5 miljoen
> 8 uur pw of > 3 maanden	3,8 miljoen

Geslacht en leeftijd van mantelzorgers, 2014

Soorten en maten

↓
verzorgers
van partners

↓
jonge
mantelzorgers

↓
werkende
mantelzorgers

↓
buren en
vrienden

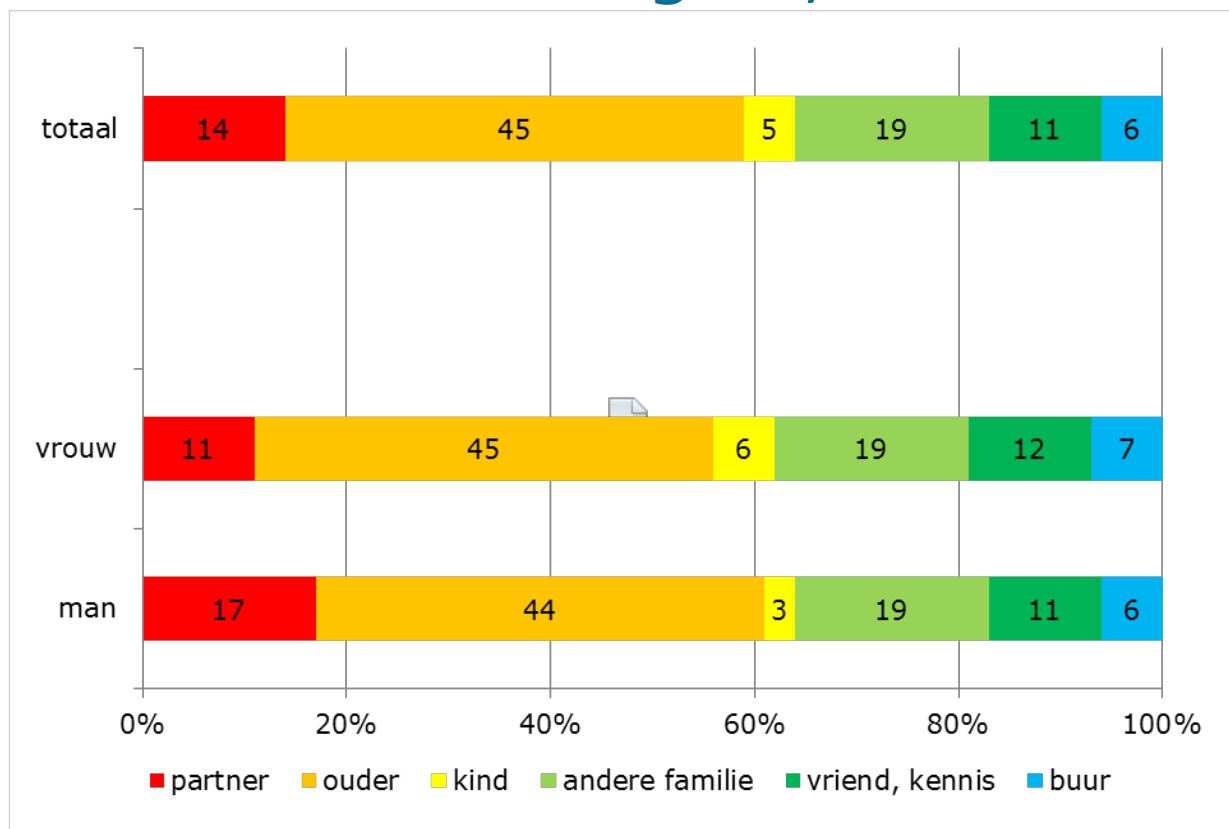

Verzorgers van partners

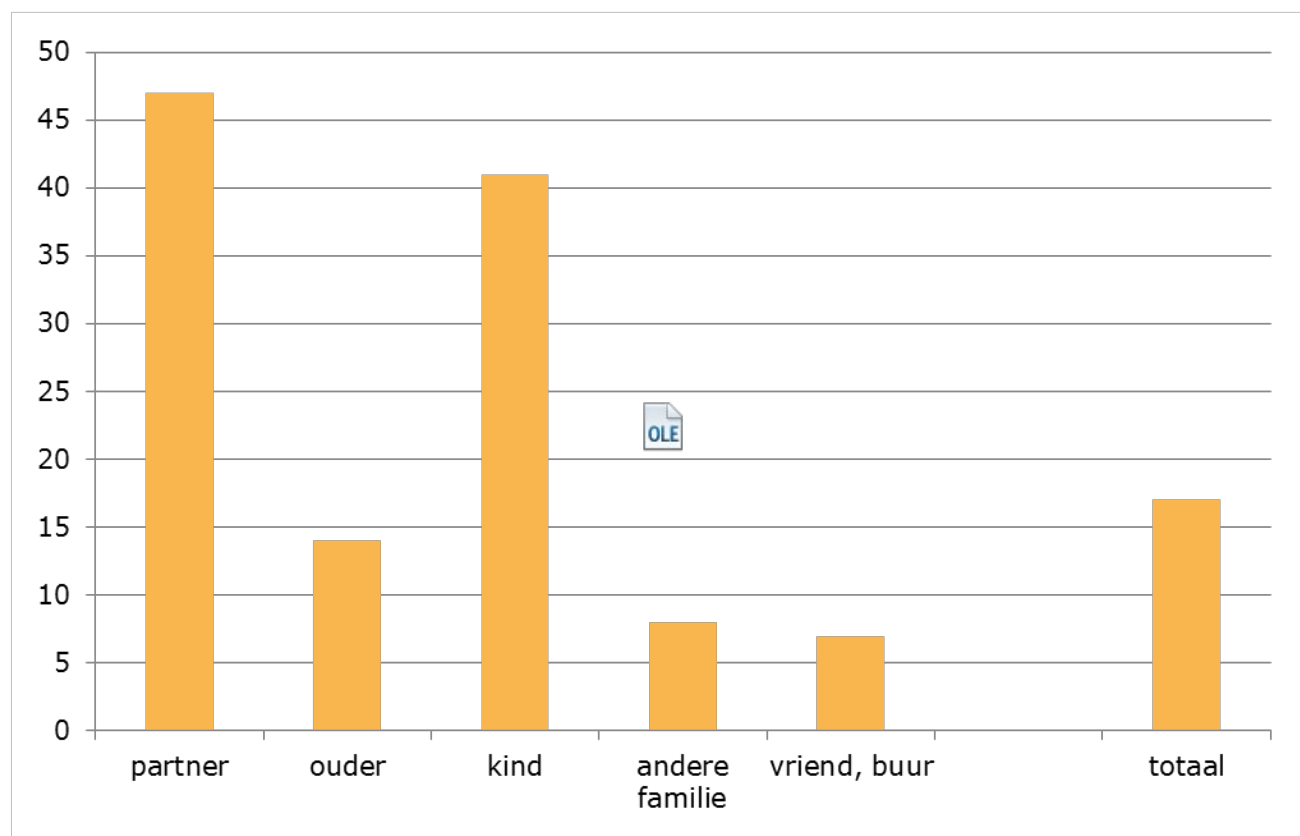

Sociale relatie tussen hulpbehoevenden en mantelzorgers, 2014

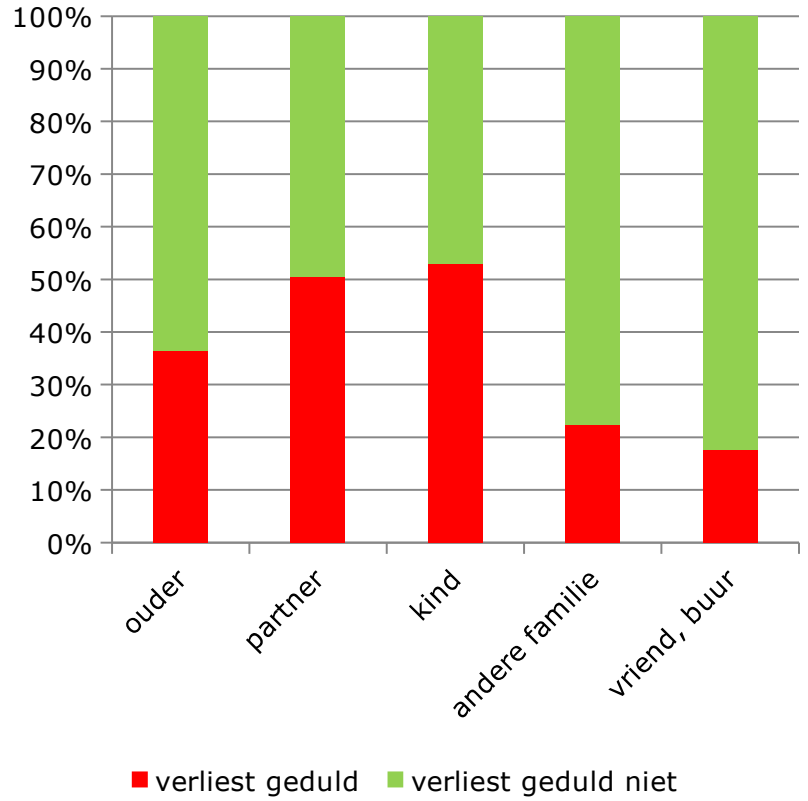
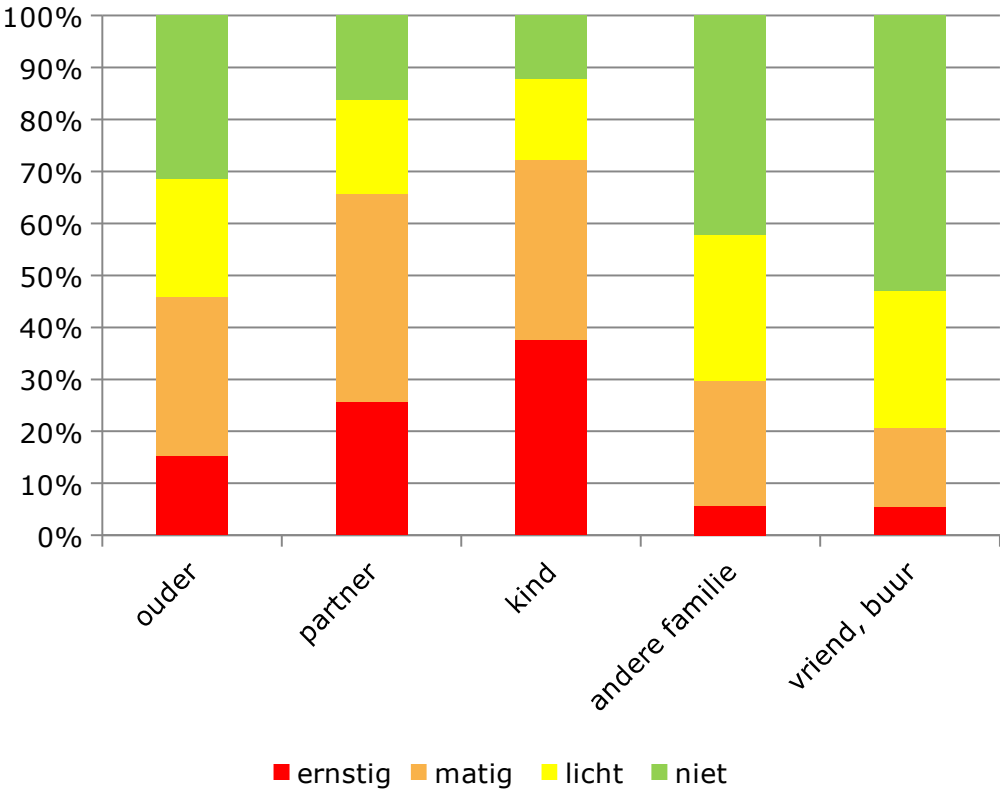

Intensieve hulp naar sociale relatie, 2014

Belasting en geduld naar sociale relatie

Vraagverlegenheid

Mijn man kreeg te horen dat hij kanker had. Ik dacht: ik ga dit goed aanpakken, ik ben een planner, ik ga delegeren. Maar ik ging niet delegeren, het werd een aaneenrijging van kleine klusjes. Het is een glijdende schaal.

De zorg voor je eigen partner: dat geef je toch niet uit handen.

Hij wil niet afhankelijk zijn, hij wil niemand tot last zijn en een vrijwilliger... dan zegt hij: ik heb al zo veel therapeuten

Jonge mantelzorgers

Media over jonge mantelzorgers

Hart onder de riem voor jonge helpers

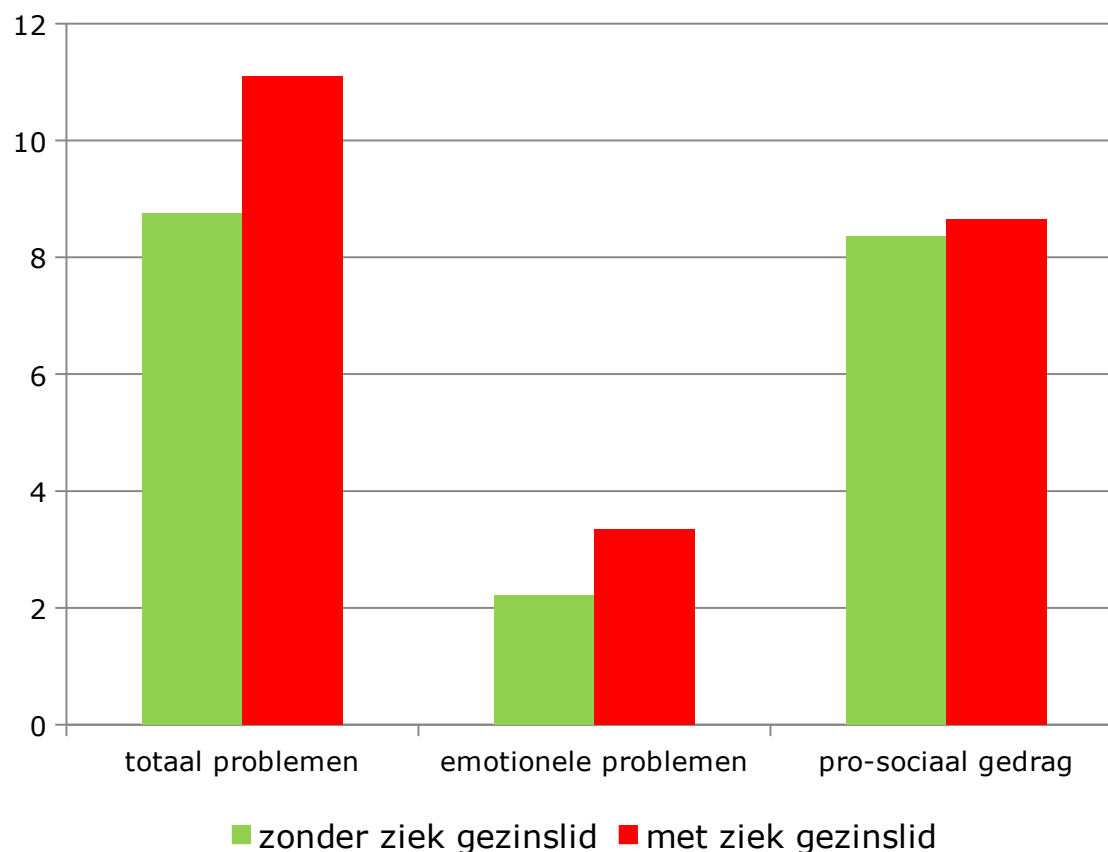
Jonge mantelzorgers FF nix

'Gratis film bezoek voor jeugdige mantelzorgers'

'Mogen ze nog wel kind zijn?'

Emotionele problemen bij jongeren met en zonder een ziek gezinslid

Beroepskrachten over jonge mantelzorgers

Met name in het onderwijs, bij een aantal kinderen, was die groep veel groter dan we in eerste instantie in de gaten hadden. En die druk was enorm, van de ouders, dan was het van 'ik moet naar huis toe want ik moet mijn broertje of zusje van school gaan halen'. Of 'ik moet boodschappen doen want ik moet koken'.

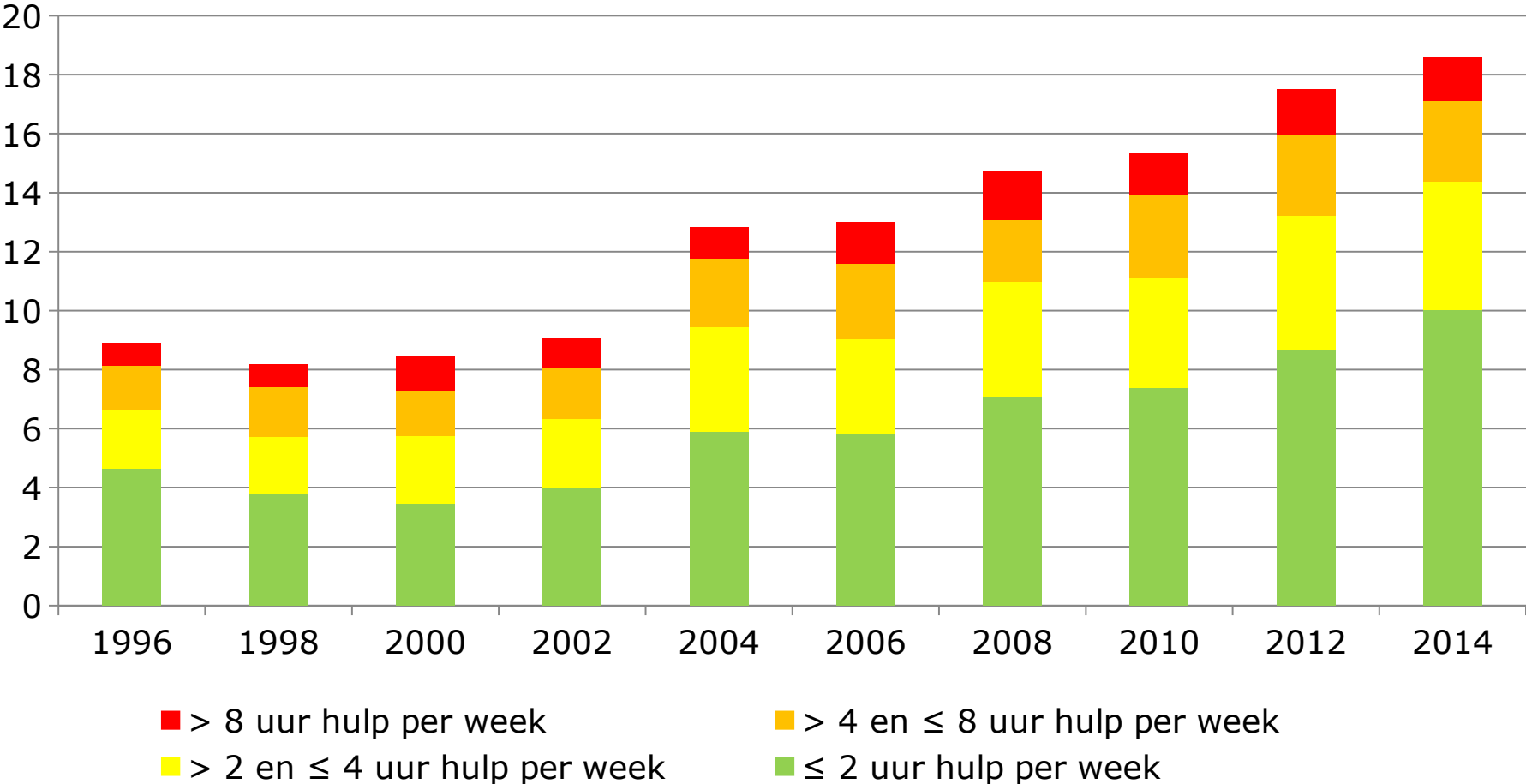

Werkende mantelzorgers

Meer mantelzorgers onder werkenden

Groei mantelzorg vooral bij....

45-65 jarigen

vrouwen en mannen

part-time
werkenden

verzuim bij een
grote werkweek

... en bij langdurige
hulp

Hoe lossen werkende mantelzorgers hun tijdsproblemen op?

Verlof

30%

Afspraken met
werkgever

14
%

Structurele
aanpassing

10
%

Waar heeft men op het werk het meeste aan?

Flexibele werktijden (29%)

Begrip van leidinggevende of collega's (27%)

Betaald verlof (7%)

Mogelijkheden om thuis te werken (7%)

Vrije dagen (7%)

Weet het niet 24%

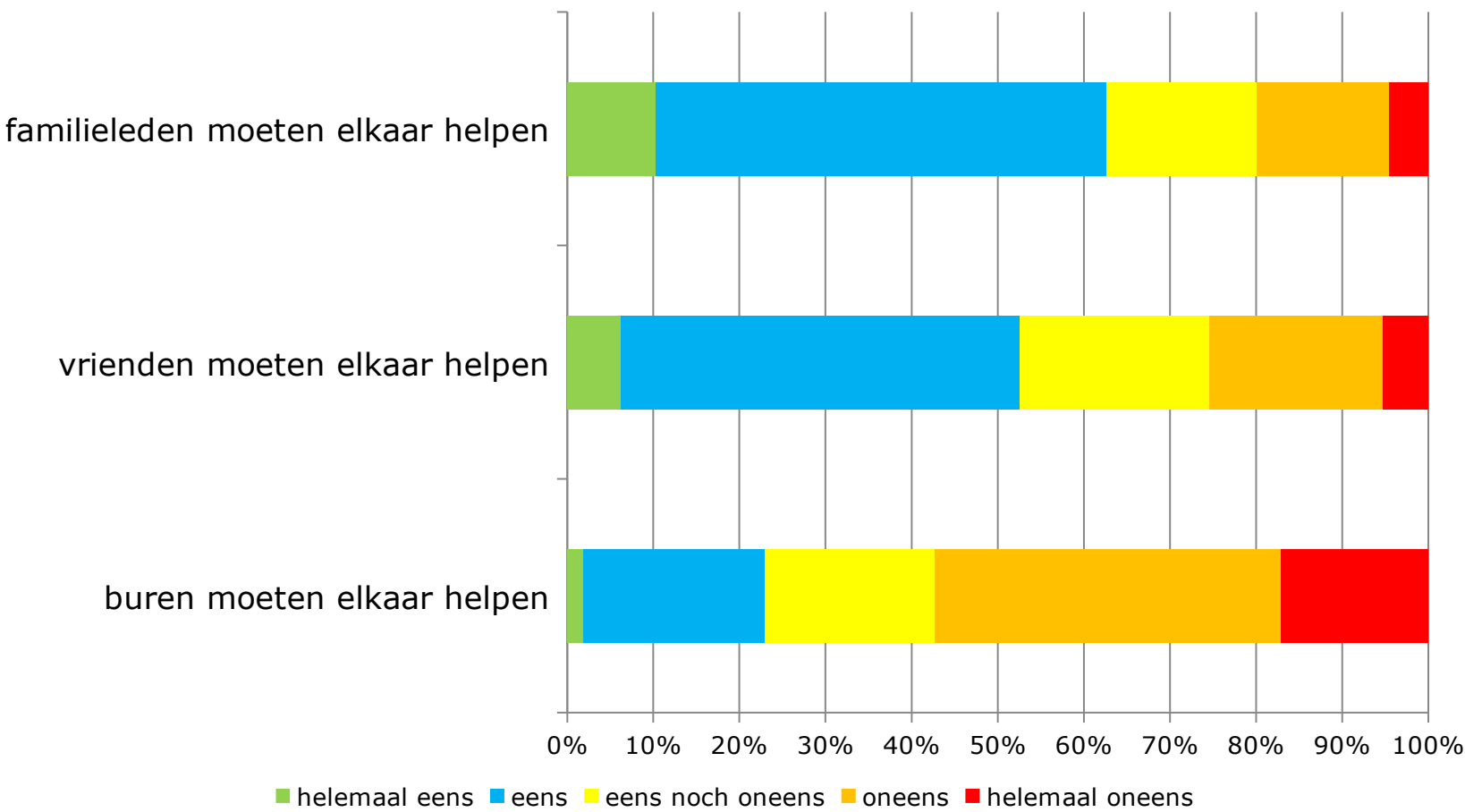
Vrienden en buren

Wie wil zich nou laten douchen door de buurman? Duyvendak en Tonkens, 2013

Normen over onderlinge hulpverlening

Citaten

Buuf heeft gelukkig een wat groter netwerk dan alleen mij, dus vandaar dat ik ook zeg: dit is leuke mantelzorg

Met mijn vrouw heb ik vaste adressen waar we komen, op bezoek, een uurtje. Een is een oude buurvrouw van 93, daar hebben we tien jaar naast gewoond. [...] Nee, dat is geen mantelzorg, dat is aandacht geven. Af en toe hulp geven, boodschappen doen, luisteren

Ik woon zelf in een buurtje, als er iets is, je helpt gelijk

Je kan niet zeggen 'jij moet je buurvrouw helpen' als je met dat mens niks hebt

Wie zijn die zorgzame vrienden en burenen?

Hulp aan vrienden (16%) of burenen (6%)

Niet alleen gezelschap, maar ook boodschappen

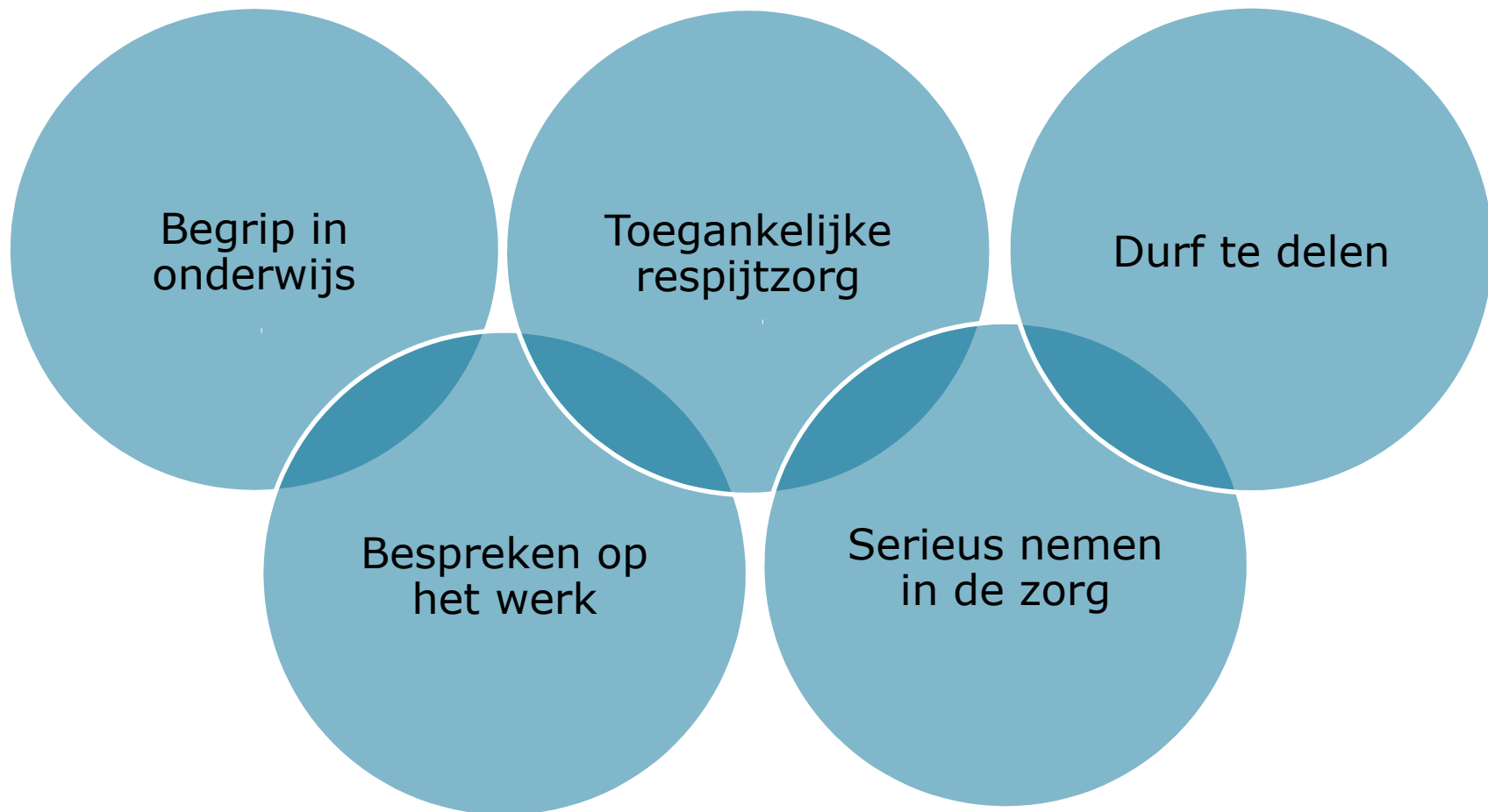
Lage zorgzwaarte; vaker delen

Signalerende rol

Mantelzorgondersteuning is een gezamenlijke inspanning

Kennis en kennislacunes

Waarover komt kennis beschikbaar

- Arbeid en mantelzorg
- Jonge mantelzorgers
- Afstemming formeel / informeel
- Trends in aanbod van en opvattingen over mantelzorg

Waar weten we minder over

- Nieuwe vormen van vrijwilligerswerk in de zorg
- Burenhulp; rol van lokale gemeenschappen
- Mantelzorgers van 'moeilijke groepen'
- Etnische groepen

Thema's vandaag

innovaties

**versterken van
mantelzorg**

veerkracht

volhoudtijd

gemeenten

FINANCIELE PRIKKELS

Doelgroep?

Monitor resultaten!

Publicaties

Boer de Alice, Mirjam de Klerk en Inger Plaisier (2016), Mantelzorgondersteuning moet ook komen uit onderwijs, werk, zorg en eigen omgeving, in: Sociaal bestek, nummer 2

Klerk, Mirjam de, Alice de Boer, Inger Plaisier, Peggy Schyns en Sjoerd Kooiker (2015). [Informeel hulp: wie doet er wat?](#) Omvang, aard en kenmerken van mantelzorg en vrijwilligerswerk in de zorg en ondersteuning in 2014. Den Haag: SCP.

Josten, Edith en Alice de Boer (2015). [Concurrentie tussen mantelzorg en betaald werk](#). Den Haag: SCP.

Boer Alice de, Mirjam de Klerk, Ans Merens (2015). [Vrouwen, mannen en de hulp aan \(schoon\)ouders](#) (webpublicatie). Den Haag: SCP.

Klerk, Mirjam de, Alice de Boer, Sjoerd Kooiker, Inger Plaisier en Peggy Schyns (2014). [Hulp geboden](#); Een verkenning van de mogelijkheden en grenzen van (meer) informele hulp. Den Haag: SCP.

Roos, de Simone A., Sander M. Bot en Alice H. de Boer (2013). Psychisch welbevinden van jongeren met een langdurig ziek gezinslid, Tijdschrift voor orthopedagogie, nummer 52, p. 212-223.

Concurrentie tussen mantelzorg en betaald werk

Informele hulp: wie doet er wat?

Iemand moet het doen

Ervaringen van verzorgers van partners

De toekomst van de mantelzorg

Bijzondere mantelzorg

Ervaringen van
mantelzorgers van
mensen met een
verstandelijke
beperking of
psychiatrische
problematiek

Informele zorg in Nederland

Een literatuurstudie
naar mantelzorg en
vrijwilligerswerk
in de zorg

Hulp geboden

Alice de Boer
a.de.boer@scp.nl
www.scp.nl